Одного разу, коли заєць лежав на піщаній дюні, з розпачем думаючи натще про марність життя й будь-якого починання й зважуючи, чи не ліпше накласти на себе руки, ніж отак злиденно животіти, до нього долинула тоненька цівочка запаху капусти, і заєць пригадав: там унизу, де піски межували зі скелями, на дні колишнього річища існувало від давніх-давен поле капусти, з якого ще зайцеві діди й прадіди збирали податки і про яке він зовсім забув, хоч і пригадував, як у дитинстві його батько кілька разів згадував це поле, але мати мовила, що вона не хоче наражати дітей на небезпеку, і тому згодом згадка про капустяне поле цілковито вивіялася з заячої голови, можливо, тому, що вони переселилися до іншої місцевості, лише тепер в пошуках їжі зайця після довгого часу занесло знову в ті місця, де він уперше побачив світ. Отож, коли вдруге зайцевих ніздрів торкнувся нектарний запах капусти, і то, не як першого разу, ледве вловною цівочкою, а духмяною товстою руркою завтовшки з цукрову тростину, заєць відчув, що його єство стрепенулося, і він почвалав униз.

— Чи ви знаєте, яка у вас велика заборгованість! — вигукнув заєць, ледве передихуючи від бігу й голоду, першому качанові, що відповідно до свого похилого віку й внаслідок чималого життєвого досвіду ріс поодаль від молодої капусти, як то й належить вожакові.— Скільки часу ніхто із зайців не збирав тут податків, аж поки я нагодився, щоб упорядкувати цей стан речей і зібрати готівкою відсотки, які наросли,— додав заєць, утираючи слину.

— Ми люди чесні,— з повагою мовив старий качан капусти.— Якщо заборгованість існує, це легко направити, я обійду разом із тобою все поле й власноручно припильную, щоб запанувала справедливість.

— Зрештою, ти сам збиратимеш з кожної капусти все, що тобі належить, а я тільки вестиму протокол, щоб усе було, як то належить серед порядних людей.

— Тож ходімо якнайхутчій! — вигукнув заєць, умліваючи від запаху молодої капусти.

— Стривай хвильку,— зупинив нетерплячого старий качан капусти. Збирання податків — урядова справа, яка вимагає певної процедури, конечної в дотриманні законностей. Насамперед я мушу для цього прихопити податкову книгу й взути черевики, щоб не казали, що під час виконання обов'язків я світив голими п'ятами, цим демонструючи мою неповагу до законів. Але щоб ти не нарікав, що ми забули гостинність, ось тобі поки що один листок капусти, відірваний просто від мого серця. Щоправда він не такий хрусткий і соковитий, як з молодої капусти, однак — до твоїх послуг буде зараз ціле поле, отож поки що вдоволися цим єдиним листком. Ось тобі ще пляшка вина, пригощайся, а я зараз повернуся.

— Гаразд — вдоволено промимрив заєць, трощачи тужавий листок капусти й запиваючи його вином, яке одразу ж склепило йому повіки.

Тим часом старий качан капусти, пересвідчившися, що заєць хропе, марячи уві сні про молоденьку капусту, побіг до себе в комірчину, наколотив відро смоли і, виливши її зайцеві на ноги, потермосив збирача податків за вухо.

— Я готовий,— сказав качан капусти.

— Ходімо,— шарпонувся спросоння заєць, чуючи, що йому ноги приросли до землі.

— Що це з моїми ногами? — здивувався заєць.

— Одразу видно, що ти довго не навідувався до наших країв, бо ти одразу постеріг би, що ми просто ступили на капустяне поле,— пояснив старий качан капусти.— Сонце припікає, і нам треба поспішати. Вирушаймо хутчій у дорогу, бо капустяне поле неосяжне, хоч воно й

здається маленьким, і нам треба обійти його до заходу сонця, щоб ти бачив, з кого береш податки, а я щоб не помилився, записуючи кожен листок на листу.

— Так, так, ходімо! — вигукнув заєць, пробуючи витягти ноги з густого місива й не рухаючися з місця.

— Хутчій, хутчій! — докинув і собі старий качан капусти, похитуючися, аби виглядало, ніби вони й справді йдуть полем.

— Які довгі віддалі від капусти до капусти,— простогнав заєць, знесилюючися від голоду й пекучого сонця.

— Це щойно початок,— попередив зайця качан капусти,— хіба твої родичі не казали тобі, що інколи між одним качаном капусти й другим пролягає ціле море, і тоді ще важче просуватися вперед?

— Море? — перепитав заєць, який не любив води.

— Море,— підтвердив качан капусти.

— Ну, подумав заєць,— коли вже так важко пересуватися суходолом, то морем — напевне ще гірше. Тільки цих міркувань заєць не висловив уголос, занадто ж бо йому кортіло поласувати молодої капусти, що, здавалося, росла так близько, а заразом була така недосяжна.

— Чи скоро ми дійдемо? — занепокоївся заєць, бачачи, що сонце хилиться за обрій, а вони ще не дійшли до першої капустини.

— У нас ще завтра є день,— потішив зайця качан капусти.— Тепер западають сутінки, і треба лагодитися до відпочинку, завтра вдосвіта ми вирушимо далі.

— Гаразд,— зневірено махнув лапою заєць, падаючи від утоми.— Якими велетнями мусіли бути мої діди й прадіди, що збирали податки з капусти,— подумав заєць, переймаючися пошаною до свого роду, і, знесилений, заснув.

На другий день, щойно розвіявся нічний морок, заєць прокинувся й, рвонувшися було до старого качана, аби якомога хутчій іти збирати податки з капусти, відчув, що його ноги ще важчі, ніж учора, бо ж поки натомлений заєць спав, качан капусти збігав у свою комірчину, узяв друге відро смоли й вилив зайцеві на ноги.

— Що за лихо з моїми ногами — вражено мовив заєць.— Цілий день я перебирав ногами і не в змозі дійти навіть до найближчої капустини! Якщо я зневірюся в своїх ногах, в найліпшому, чим пишаються зайці, тоді загине весь заячий рід, бо хто тоді відрізнить зайця від черепахи?

— Не журися,— потішив зайця качан капусти.— Сьогодні ми напевне дійдемо. Щосили натискай на ноги. Тут такий в'язкий ґрунт, що навіть я рідко коли встигаю обійти все капустяне поле.

— Я ніколи не знав, що капустяні ноги хутчіші від заячих,— признався заєць.

— Так,— пояснив качан,— ми пересуваємося так швидко, що стороннім здається, ніби ми стоїмо на одному місці.

— Вік живи, вік учися,— зідхнув заєць, місячи ногами смолу й не просуваючися ні на крок аж до самого вечора.

— Пора й перепочити,— нагадав качан,— але заєць так утомився, що заснув стоячи, не дочекавшися, заки сонце сховається за дюни.

— Завтра ще день! — мовив качан капусти, виливаючи зайцеві на ноги третє відро смоли, та заєць того вже не чув.

На третій день, ледве зайнялося на світ, качан капусти поторгав зайця за лапу, нагадуючи, що час вирушати далі.

Заєць спробував поворушити ногами, однак вони це глибше застрягли в смолі, яка видалася зайцеві цупким чорноземом.

— Як довго до першої капусти — знеможено прошепотів заєць.

— Якщо ми просуватимемося вперед так хутко, як тепер, то за місяць напевно дійдемо.

— За місяць,— вражено повторив заєць, дивлячись на молоді капустяні голівки, які, здавалося, були майже поруч, а водночас не ближчі від потойбіччя.

За місяць я помру з голоду,— розміркував заєць і вирішив, що треба діяти негайно.

— Шановний пане качане,— мовив заєць,— я ніяк не можу відлучатися на цілий місяць. Я пригадав, що мене чекають дома невідкладні справи, і я повернуся колись іншим разом зібрати належні податки.

— Ми зайшли надто далеко* — мовив качан капусти,— ми так наполегливо подорожували, що тепер треба бодай рік, аби повернутися назад і нам доведеться обом загинути, якщо я не вдамся до одного засобу, який у великій таємниці зберігається в нашому роді.

— Ясновельможний качане,— вигукнув заєць,— допоможи мені видибати звідси, і я обіцяю, що вже ніколи тебе не турбуватиму жодними податками.

— В мене добре серце, й мені тяжко відмовити,— сказав качан капусти.— Тільки якщо я тобі зараз допоможу, тобі доведеться

назавжди зректися не тільки цього, а й будь-якого капустяного поля, інакше ти назавжди позбудешся своїх прудких ніг. Справа в тому, що коли я зараз витягну тебе з халепи з допомогою моєї таємниці, і ти колись, забувши про мою допомогу, знову повернешся сюди поласувати молодою капустою, ти станеш непорушним качаном на одній нозі, хоча , як ти бачиш, кожна капуста має подостатком ніг і може пересуватися згідно зі своїм бажанням, як на малі, так і на далекі віддалі.

— Я згоден,— мовив заєць.

— Тоді заплющуй очі. Я литиму на твої ноги окріп й проказуватиму слова, що повернуть тебе назад із капустяного поля. Щойно ти відчуєш, що здолаєш відірвати ноги від землі, біжи стрімголов, не оглядаючися.

— Лий окріп! — в розпачі погодився заєць.— я на все згоден, аби лише вирватися з цієї пастки.

— Але не кажи згодом, що я тебе ошукав,— мовив качан капусти.

— Ні, ні!

— Угода є угода! — нагадав качан.

— Ой, ой,— верескнув заєць, чуючи на ногах окріп.

— Хутчій перебирай ногами! — крикнув качан капусти і додав:

— Чи вже легшає?

— Легшає, легшає,— від болю застогнав заєць.

— Тоді біжи щодуху й не забувай моєї остороги! — нагадав качан капусти, кидаючи набік відро і зі сміхом дивлячися услід ошпареному зайцеві, аж поки той назавжди зник за піщаними дюнами.